

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสร้างสรรคัวรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์ในล้านนา
ผู้เขียน	พระจรินทร์ อินสวร
ปริญญ	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวรรณกรรมล้านนา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเนื้อหา โครงสร้างและกลวิธีการแต่งของวรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์ในล้านนา โดยศึกษาจากวรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์ในล้านนาจำนวน ๑๔ เรื่อง ได้ข้อสรุปว่า

วรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์มีโครงสร้างบทขอ ๓ ส่วนคือ ๑) การเริ่มเรื่อง ๒) การดำเนินเรื่อง ๓) การจบเรื่อง ส่วนเนื้อหาของวรรณกรรมบทขอนั้นมีการดำเนินเรื่องตั้งแต่เกิด ช่วงชีวิตในวัยเด็ก และช่วงชีวิตในการบวชจนถึงมรณภาพ ส่วนรูปที่ยังไม่มรณภาพก็จะกล่าวถึงคุณความดีที่ได้สร้างไว้

สำหรับกลวิธีการแต่ง พบว่า ผู้แต่งจะนำเนื้อหาประวัติของพระสงฆ์มาประพันธ์เป็นบทขอโดยใช้ทำนองต่างๆ ซึ่งแต่ละทำนองจะมีฉันทลักษณ์ที่แตกต่างกันตามจังหวะของแต่ละทำนอง อีกทั้งยังมีการใช้ “โคลง” หรือ “กะโลง” และ “คร่าว” แทรกอยู่ในบทขอ และมีการใช้ภาพพจน์โวหารเพื่อเปรียบเทียบให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

การศึกษาวรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์ในล้านนาครั้งนี้ทำให้เห็นรูปแบบของ “ครุบา” ในล้านนา ถือว่าเป็นการผลิตซ้ำลักษณะของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีศีลาจริยวัตรอันงดงาม สามารถเป็นแบบอย่างให้กับพระสงฆ์ในปัจจุบันได้ วรรณกรรมบทขอประวัติพระสงฆ์จึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นวรรณกรรมสถาปนา “ความเป็นครุบา” ให้แก่พระสงฆ์และยังได้กลายเป็นพิธีกรรมหนึ่งสำหรับการสถาปนา “ครุบา” อีกด้วย

Thesis Title	Creation of Lanna Verse “Sor” on Monk’s Biography
Author	Phra Jarion Insoun
Degree	Master of Arts (Lanna Language and Literature)
Advisor	Associate Professor Songsak Prangwatanakun

ABSTRACT

This dissertation had the objective of analyzing 14 “sor” texts related to the biographies of some monks in the Lanna region in terms of content, structure and literary devices. The results of the study could be summarized as follows:

The structure of “sor” or Lanna verse narrating the history of some prominent monks in Lanna was composed of three parts: 1) prologue, 2) narration and 3) epilogue. The content of the “sor” generally involved the birth, childhood, monkhood and death of the respective monks. For the monks who were still alive during the time of composition, there would be an emphasis on their good deeds and contribution to the community instead.

As for poetic convention, several poetic structures and techniques were employed accompanied by certain rhythm and rhyme for the poetic devices as referred to in northern dialects as “khleng,” “kalong,” and “khras”. There were also some use of rhetorical devices and figures of speech to enhance the audience’s understanding as well as their appreciation.

This study reflected the characteristics of some revered monks or “khrubas” in Lanna, which became a type of reproduction of a respectable model of monks who had conducted their monkhood in an impressive manner deserving to be good examples for other monks in the present time. Therefore, it can be said to be a form of establishing the “khruba identity” and a means for a ritualistic glorification of the “khrubas”.